

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันปกติเราทำมาหากินนะ เราต้องทำมาหากิน เพราะเราเกิดมาเป็นคนมันต้องอาศัยอาหาร อาศัยปัจจัยเครื่องอาศัย เห็นไหม แล้วโลกนี้เป็นโลกธรรม ๘ ตินินินินทา มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นเรื่องของปกติ ถ้าคนไปตื่นตื่นกับมันนะ มันก็เป็นความให้ทุกข์เดือดร้อน ถ้าคนไม่ไปตื่นตื่นกับมันซะใหม่

คุณสิ คนเขาเกิดมาเป็นคนดี เกิดมาจากครอบครัวที่ดี เกิดจากพ่อแม่ที่ดี เขามีทรัพย์สมบัติของเขา แล้วลูกที่ศิรัภษาทรัพย์สมบัติของพ่อแม่ไว้ได้ เห็นไหม นั่นบุญพาเกิด แต่ของเราเกิดมานะ ปากกัดตีนถีบ เพราะเราเกิดมาโดยกรรมพาเกิด แต่เพราะเราก็มีวุฒิภาวะ เราก็ไม่ใช่คนที่ว่าจะไปตามกระแสสังคม เราก็หาอยู่หากินของเราจนเราจะยื่นของเราได้ ถ้าเรายื่นของเราได้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สอนให้หนึ่งคุณายนะ รักษาสมบัตินะ

“ครอบครัวใด ตระกูลใดรู้จักซ่อมบำรุงของเก่า ครอบครัวนั้นจะไม่ล่มจมเลย ครอบครัวนั้นจะร่มเย็นเป็นสุข ครอบครัวใดสุรุ่ยสุร่าย ครอบครัวใดไม่รู้จักซ่อมแซมของที่เสียหายให้ใช้ใหม่ได้ ซื่อใหม่ๆ ตลอดเวลา ครอบครัวนั้นจะเก็บทรัพย์สมบัติไว้ไม่ได้”

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สละตรงไหน ไม่ได้ให้ทั้งหมดนะ ให้สละคือให้สละทาน ให้สละทานมันเป็นการสละความตระหนี่ เพราะความตระหนี่มันเป็นอย่างเหนียว ยางเหนียวนี้ เวลามันทุกข์ เวลาอารมณ์ความรู้สึก เวลามันอยู่ในใจ ทำไมมันสละไม่ได้ล่ะ?

การฝึกอย่างนี้ การสละจากภายนอกมันเท่ากับสละความทุกข์ยากจากภายในหัวใจใจ คนเราเวลาเข้าที่คับขัน คุณสิเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยนะ อึดอัดมาก เป็นหวัดเป็นไอ เห็นไหม ยังอึดอัดเลย หัวใจมันเข้าไปในที่คับขัน เข้าไปในที่ทุกข์ ทำไมจะไม่อึดอัดล่ะ? ฝึกกันไว้อย่างนั้นไง

เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอรักษาให้หาย เห็นไหม แต่เวลาเราทุกข์ใจ เราอึดอัดในหัวใจ หัวใจมันวิตกกังวล จะเอาอะไรไปรักษามันล่ะ มันก็อาศัยธรรมขององค์กรสมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราเสียดสละ เห็นใหม่ เสียดสละเพื่อโลก เสียดสละเพื่อเขา แล้วเราเป็นผู้ไฉน
เพราะเขาได้ความสงบร่มเย็นมาจากเรา

คุณสิ เวลาเราให้อาหารสัตว์ สัตว์มันยังดีใจกับเราเลย แต่ผู้ทรงศีล เราสละทานเพื่อให้ผู้
ทรงศีลนะ ผู้ทรงศีลก็รักษาชีวิตไว้เพื่ออะไร เพื่อเป็นผู้ชี้นำสังคม เห็นใหม่ ดวงตาของโลก เวลา
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์บอก “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ดวงตา
ของโลก

ถ้าดวงตาของเราจะ ใช้คอมพิวเตอร์ เห็นใหม่ จินตนาการกันเล่นนะ ว่าอีก ๑๐ ปีข้างหน้า
จะเป็นอย่างนั้น อากาศ ภูมิอากาศจะเป็นอย่างนั้น นี้นดวงตาของวิทยาศาสตร์ไง ถ้าดวงตาของโลก
มันมีโลกนอกโลกใน ไม่ใช่โลกอย่างนี้ ไม่ใช่โลกวิทยาศาสตร์นี้

เพราะโลกเรามันซับซ้อนด้วยวิญญูะ เห็นใหม่ มันมีตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพ โลกนี้มัน
ซับซ้อนไว้ มันมีโลกของจิตวิญญาณ มันมีโลกของนรกอเวจี มันมีโลกของสวรรค์ มีโลกของ
วิญญาณ มีโลกของเทวดา อินทร์ พรหม เห็นใหม่ นี้รู้แจ้งโลกๆ อย่างนี้ไง เพราะทำค้อย่างนี้จะ
ให้ผลอย่างนั้น ทำค้อย่างนั้นได้ผลอย่างนี้

เราเกิดมานี้ เกิดมาด้วยบุญพาเกิด เกิดมาเป็นมนุษย์จะทุกข์จะจน จะมั่งมีศรีสุขขนาดไหน
การเกิดเป็นมนุษย์นี่อริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติอันนี้สำคัญที่สุด เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่ อริยทรัพย์อัน
นี้มันทำให้เรามีโอกาสได้ทำคุณงามความดีก็ได้ เป็นโจรมหาโจรก็ได้ เวลาเป็นโจรมหาโจรมันเอา
อะไรไปทำกัน มันก็เอามนุษย์นี้ไปทำ มนุษย์นี้มีความคิดที่เป็นไฟอย่างนั้น มันก็ไปทำของเขา

อันนั้นก็แสวงหาสิ่งที่เป็นทุกข์เข้ามาในหัวใจ แต่ด้วยความอยากของใจใจ ว่าสิ่งที่เราทำ
แล้วได้ประโยชน์ เราเอารัดเอาเปรียบเขาเรา เราได้ประโยชน์ มันคิดประสาของมันนะ แต่ความ
จริงผลของมัน มันเร่าร้อนเพราะอะไร เพราะเราทำอะไรมันระแวง คุณคนทำผิด กล้าไปเจอหน้า
ตำรวจไหม เห็นตำรวจนี้มีอาการสั่นไหวเลยเพราะอะไร เพราะเรารู้ที่อยู่เราทำผิด เห็นใหม่ แต่ถ้าเรา
เป็นคนถูกต้อง ผู้ใดมีศีลมีธรรม จะองอาจกล้าหาญเข้าได้ทุกสังคมเลย เพราะเราไม่มีแผล เราไม่มี
แผลเลย

แล้วถ้าเกิดปัญหาขึ้นมา มันยิ่งยอดเยียมเข้าไปใหญ่ ปัญญาที่อะไร ก็ในสังคมไหนก็
แล้วแต่ เราเข้าไปแล้วเราไม่เคอะเขินใจ เรากล้าเข้าสังคมเพราะเราไม่มีแผลเลย แต่เราก็ไม่กล้าเข้า

สังคมนั้นเพราะอะไร เพราะเราไม่รู้กติกาของสังคมนั้นเขาเป็นอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีปัญหาของเรา เราจะเข้าใจของเรา เห็นไหม ปัญญาอย่างนี้ มีการฝึกฝนนะ ปัญญาเกิดเองไม่ได้ คุณติเต็กๆ นี่ต้องส่งไปโรงเรียนเลย ไม่ไปโรงเรียนมันจะศึกษาเองไหม เว้นไว้แต่ศึกษาเองโดยตัวเองที่บ้าน ศึกษาเอง ต้องศึกษา ไม่ศึกษาปัญญาเกิดไม่ได้หรอก

ใจก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ได้ฝึกฝนขึ้นมา ทำสมาธิขึ้นมาให้มันสงบก็แสนทุกข์แสนยากอยู่แล้ว เห็นไหม ความสงบของใจ ถ้าใจมันปล่อยวางอารมณ์เข้ามาได้ มันสงบของมันได้ขึ้นมา มันจะมีความสุขส่วนหนึ่ง ความสุขส่วนหนึ่งเท่านั้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นอนิจจังไง

เหมือนเราเป็นเศรษฐีเลย เราหาเงินขึ้นมา เงินเราใช้ไป พอเงินหมดไปเราก็ทุกข์ เห็นไหม จิตสงบเข้ามาเป็นครั้งเป็นคราวก็เป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมา ปัญญามันชำระกิเลสเข้าไป เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป มันต้องมีการฝึกฝนไง นี่อาหารของใจ มันมีหยาบมีละเอียดเข้าไป เห็นไหม มันละเอียดมหาศาลเลย เข้าไปนะ ถ้าเราไม่ฝึกฝนเลยจะเกิดขึ้นมาได้ยังไง?

สิ่งนี้เป็นเรื่องของกรรมนะ แต่ถ้าเรื่องของเรา หน้าทีการงานของเรา เราก็รักษาหน้าที่การงานของเรา วันพระวันเจ้าเราก็ நடสละทานกันไป เขาจะว่าเราทุกข์เราเป็นคนไม่ทันโลก นั่นเป็นเรื่องของเขา คนทันโลกไม่ทันโลกมันทันที่ไหน มันทันโลกในหัวใจต่างหากละ ไอ้โลกอย่างนั้นใครทันใคร

คุณติ ในประเทศพัฒนาแล้วกับไม่พัฒนานะ เขาต่างกันด้วยเวลาขนาดไหน มันพัฒนาทันกันได้ไหม แต่ในประเทศที่ไม่พัฒนานั้น เขาก็มีเศรษฐีเขามีคนจนนะ ในประเทศที่พัฒนา เขาก็มีเศรษฐีมีคนจนเหมือนกัน ไอ้เนี่ยมันเป็นการให้ค่าไง

คุณติ ตัวเลขปัจจุบันนี้ เวลาเศรษฐกิจมีความเป็นไป เห็นไหม เสียหายก็พันล้านก็หมื่นล้าน มันเป็นตัวเลข มันเป็นไม่เป็นจริงยังไม่รู้เลย มันเป็นตัวเลขแล้ววิตกกังวล วิเคราะห์โครงการกันทำวิจัยกันไป นี่เป็นเรื่องของเขาแล้ว ก็ตื่นตื่นไปกับเขา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า “ปัจเจยเครื่องอาศัย” ถ้าเราอยู่ที่อยู่อาศัย มีयरักษาโรค นี่ปัจเจยเครื่องอาศัย เราดำรงชีวิตได้แล้ว โลกจะเป็นอย่างนั้น มันอยู่ที่ใครคุมสื่อนะ เวลาคุมสื่อนั้นมากี่สื่อนี่ไปอย่างนั้น ดีข่าวไปอย่างนั้น ให้ตื่นตื่นกันไปตามกระแสแล้วเขาก็ตักตวง

คูตี ดูเวลาตลาดหุ้่น เห็นใหม่ ปล่อย่าวักัน เวลาให้มันตค แล้วเขาก็ซ้อนซ้อกัันไป ไอ้พวกเรากั้ตื้นเต้นไปกัับเขานะ แต่ถ้าเรามีสติของเรา เรามีจุดยืนของเรา เราจะไม่ตื้นเต้นไปกัับเขา เราอาศัยของเขา เราจะลงทุน การลงทุน การแสวงหา เรากั้มีสติ เราไม่เป็นเหยื่อของเขา สิ่งนี้มีการฝึกฝนได้ แล้วมันฝึกสติได้

คูตี โมหจริต โทสจริต โมหจริตความเชื่อเขามีข้อมูลใหม่ มีปัญญาใหม่ ใคร่ครวญใหม่ นี้ฝึกใจฝึกอย่างนี้ไง ฝึกร่างกาย ร่างกายมันฝึก คำว่า “ฝึกร่างกาย” เห็นใหม่ คูตินักกีฬาเขาฝึกกัน เขาออกกำลังกายกัน เขาแข็งแรงขึ้นมา เห็นใหม่ ฝึกร่างกาย ร่างกายเจริญเติบโตขึ้นไปเป็นธรรมชาติของมัน พอโตขึ้นมาแล้วก็ไม่อยากจะแก่ ชะลอความแก่ตลอดเวลา

นี่ร่างกายมันเป็นธาตุ มันเป็นสิ่งมีชีวิตที่มันสืบต่อไป มันยับยั้งไม่ได้หรอก ถึงที่สุดมันต้องตายไป แต่หัวใจไม่เคยตายไง เวลาฝึกขนาดไหน เวลาไปเกิดอีกภพหนึ่งชาติหนึ่งขึ้นมา ตัวจิตมันฝึกมาดี เกิดมาดี เห็นใหม่ สติสัมปชัญญะดี เราดูได้จากลูกหลานเรา บางคนเขาวนั้ดี บางคนปัญญาดี บางคนขี้ตื้อ บางคนอะไร สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่จิตมันฝึกฝนมา วุฒิภาวะของจิตมันฝึกฝนมา แต่พลังงานคือตัวจิตไม่เคยตาย มันมีสภาวะแบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราทำดีของเราไง ความดีของเรา เราทำของเราไปเรื่อยๆ เราทำสะสมเข้าไปเรื่อย จิตมันจะพัฒนาขึ้นไป จะเกิดภพใดชาติใดก็จิตอันนี้ ไม่ต้องไปตกใจเลย ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำชั่วแล้วไม่ได้ชั่ว ไม่ต้องไปตกใจเลย เราทำของเราขึ้นมามันสะสมลงที่นี้ เพราะว่าถึงที่สุดแล้วมันเป็นความชอบใจ

อย่างเช่นปัญญา เห็นใหม่ เราเห็นอะไรเรามีความลุ่มลึกนะ ปัญญาของเราเกิดขึ้นมา บางคนเห็นจนดำตา คูตี ดูเวลาเราเดินไปนะ เหยียบหนาม เรารู้ว่ามันมีหนามไหม ทำไมเหยียบขึ้นมาแล้วมันเจ็บล่ะ เพราะเราเข้าใจว่าไม่มีหนาม แต่มันเหยียบขึ้นมามันก็เจ็บ เห็นใหม่ เราไปเหยียบหนามขึ้นมามันก็เจ็บตัวเรา สิ่งนี้มันเป็นไปจากโลกภายนอก เพราะเราไม่เชื่อว่าสิ่งนั้นมีหรือไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน เพราะใจมันไม่เชื่อไง ปัญญามันไม่เกิดขึ้นมา ดำตามันยังคิดไม่เป็นเลย แต่ถ้ามันมีปัญญาขึ้นมาละ มันคิดของมันขึ้นมาได้ มันไม่เหยียบหนาม ไม่เหยียบขวากหนาม เห็นใหม่ นี่มันเป็นวุฒิภาวะของใจ ถ้าใจมันฝึกฝนขึ้นมาอย่างนี้ มันมีปัญญาอย่างนี้ มันเข้าใจอย่างนี้ เห็นใหม่ มันก็เป็นไป

เหมือนกัน เราฝึกฝนของเราอย่างนี้ ถ้าเราสละของเรา เราทำของเรา สิ่งที่เราเด็กเขามีภูมิจิตใจ เขามีฉลาดมีใจของเขา เพราะเขาสร้างของเขามาทั้งนั้นละ แล้วเกิดมาแล้วก็ในโลกปัจจุบันนะ สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์ที่ว่า เพราะสิ่งแวดล้อมทำให้เด็กฉลาดทำให้เด็กไม่ฉลาด นี่ที่ว่า วิทยาศาสตร์นะ

เด็กฉลาดไม่ฉลาด สิ่งแวดล้อมดีขนาดไหน มันมีส่วนเกี่ยวถูก ปัจจุบัน เห็นไหม กรรมอดีต ก็ส่วนหนึ่ง เห็นไหม สิ่งทีกรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่าก็มีส่วนหนึ่ง กรรมใหม่ก็มีส่วนหนึ่ง กรรมใหม่คือปัจจุบันนี้ก็มีส่วนหนึ่ง สิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งนี้เราจะรักษาของเราไป เราจะรักษาของเรา มันจะดีขึ้นไป เห็นไหม เราฝึกฝนอย่างนี้ เราเชื่ออย่างนี้ เหตุผลไง เหตุ

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” ถ้าเราย้อนกลับไปการกระทำของเรา ทำสิ่งดีขึ้นมา มันก็เหตุ สร้างเราดี นี่ปัจจุบันนี้เราก็สละทานของเรา สละทานไปก่อน สละทานขึ้นไป พอจิตมันพัฒนาขึ้นมาแล้วมันก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ มันก็อยากจะย้อนกลับเข้ามาชำระหัวใจ มันก็เหมือนตัดแต่ง เลย ปัจจุบันนี้เขาตัดแต่งเมล็ดพันธุ์พืช เขาตัดแต่ง เห็นไหม เขาผสมให้เป็นพันธุ์ที่ดีขึ้น

หัวใจก็ตัดแต่งด้วยกรรม ด้วยการกระทำ ด้วยการกระทำของเรา ตัดแต่งจากภายนอก เห็นไหม คุณ เวลาเราดูจากภายนอกก็ส่วนหนึ่ง แต่ถ้าเราเข้าไปถึงภายใน เราไปตัดแต่งจากภายใน มันก็จะเป็นอย่างอื่น

นี่ก็เหมือนกัน วิชาการก็เป็นส่วนหนึ่ง การกระทำก็เป็นส่วนหนึ่ง นี่ก็เหมือนกัน ทาน เห็นไหม การศึกษา การปฏิบัติก็เป็นส่วนหนึ่ง การปฏิบัติก็เป็นส่วนหนึ่ง การปฏิบัติมันภาคปฏิบัติตรง เห็นไหม มันตัดแปลงใจตรงๆ เลยแหละ เวลานั่งก็เกิดเจ็บปวดขึ้นมา ก็เจ็บปวดขึ้นมาต้องทนเอา ต้องศึกษาเอา เห็นไหม นี่มันเข้าไปตัดแต่งจากภายใน

ถ้าอ่านแล้วเวทนาคืออะไร ยังง เวทนาคืออะไร ยังถามกันไม่รู้เรื่องนะ แต่ถ้านั่งไป เวทนา รู้ไม่รู้ละ แต่มันก็เจ็บอยู่นั่น นั่นแหละเวทนา แล้วจะตัดแต่งอย่างไร จะอดทนอย่างไร จะแปรสภาพอย่างไร จะเปลี่ยนให้ใจมีภูมิจิตใจขึ้นมาได้อย่างไร นี่มันพัฒนาขึ้นมา ปัญญาเกิดอย่างนี้ เราใคร่ครวญอย่างนี้ นี่มันอยู่ที่เราหมด

เวลาเขาทำงานกัน ทำงานข้างนอกนะ ต้องไปทำหน้าที่การงาน เห็นไหม ทำงานก็ต้องไปที่ทำงาน แต่หัวใจของเรามี เราอยู่ที่ไหนก็ทำงานได้ เห็นไหม นั่งก็ได้ นอนก็ได้ ยืนก็ได้ ในบ้านเราก็ทำงานได้ ไปวัดก็ทำงานได้ ทำงานคือใช้ปัญญา ปัญญาจะเข้ามาชำระกิเลสของเรา

วันพระวันเข้า นี้พุทโธนะ พุทโธ เวลาไปกราบพระกราบเจ้านะ พุทโธคือพระพุทธรเจ้า คือความรู้สึกเรานี้ เวลาอยู่ในบ้านนะ พ่อแม่คือพระอรหันต์ของลูก เพราะเราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เกิดมาจากพ่อจากแม่แต่ใจเป็นของเรา พระพุทธรเจ้านี้ พุทโธอยู่ที่ใจของเรา ถ้าเราเห็นใจของเรา เรา จะเห็นพระพุทธรเจ้า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ความรู้สึกอันนี้ควบคุมมันได้ มีความสุขมาก เห็นไหม ปฏิบัติขึ้นมาแล้วก็ชำระกิเลส กิเลส คือความรู้สึกของเรา คือความสุขความทุกข์ของเรา วิมุตติสุข สิ่งใดที่สละออกไป ทำมาขนาดไหน ก็แล้วแต่เกิดจากความคิด เกิดจากตัวจิต จิตเป็นคนทำทั้งหมด จะดีหรือชั่วจะชั่วลงที่นี้

แล้วเราทำดีที่สุดของเราขึ้นมา มันจะช่วยให้เราดีขึ้นมาๆ จนถึงที่สุดมันจะสะอาดได้ แล้ว ที่นั่นมันจะวิมุตติสุข เห็นไหม วิมุตติสุข วิมุตติ-สมมุติอยู่กับเรา ถ้ายังเป็นสมมุติอยู่ จิตนี้พาเกิดพา ตายไปสภาวะแบบนั้น ถ้าวิมุตติขึ้นมาก็มีอยู่เหมือนกัน แต่มันมีถึงที่สุดมันมีความสุขของมัน นี้ใน หัวใจของเรา

วันพระ พระในบ้านคือพ่อแม่ พระในตัวเรา ถ้าเราเห็นพระในตัวเรา เราเห็นพระพุทธรเจ้า แล้วเราเฝ้าพระพุทธรเจ้า เราชำระจนสะอาดขึ้นไป เห็นไหม ถึงที่สุดเราจะมีธรรมใจ “ผู้ใดเห็น ธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นไหม ใจเป็นธรรม ธรรมเป็นใจ อันเดียวเป็นธรรมอันเอกในหัวใจของ เรา

นี่แสวงหาขนาดไหนถึงที่สุดต้องกลับมาที่เรา ทวนกระแสมาที่เรา โลกเป็นของโลกนะ โลกนี้มีเพราะมีเรา ถ้าเราเข้าใจโลกทั้งหมดแล้ว โลกนี้ก็ดับหมดเพราะเรารู้เท่าทันโลกหมด เป็น อย่างนี้ ไม่ต่างจากนี้ไปเลย เป็นอยู่อย่างนี้ รู้เท่าทันหมด รู้เข้าใจ สูดสิ้นที่นี้ แล้วจะมีความสุขที่นี้

ใจของเรานี้คือธรรมะ โดยการประพฤติปฏิบัติ ธรรมะศึกษาอย่างหนึ่ง ธรรมะปฏิบัติอย่าง หนึ่ง เราศึกษาของเรา เราจะเข้าใจของเรา นี้ธรรมเจริญๆ ตรงนี้ เจริญตรงมีคนที่ทำได้ แล้วเราก็ทำ ของเราได้ มีเครื่องพิสูจน์ในหัวใจเรา เอวัง